

**Høgskolen
i Innlandet**

19.-21- april 2023

Voksne innvandrere med liten eller ingen skolegang

The 15th Nordic conference on basic literacy for adult immigrants

Marianne Eek

FNs bærekraftsmål/hållbarhetsmål –å sikre
inkluderende, rettferdig/rättvis og god
utdanning/utbildning for alle innen 2030

Hvor er vi?

FNs bærekraftsmål for en god utdanning/utbildning for alle

FNs bærekraftsmål 4 – God utdanning

"Sikre inkluderende, rettferdig/rättvis og god utdanning/utbildning og fremme muligheter for livslang læring for alle»

4.5)... **sikre lik tilgang** til alle nivåer innenfor utdanning og yrkesfaglig opplæring **for sårbare grupper** ...

4.6) Innen 2030 sikre at all ungdom og en betydelig andel **voksne**, både kvinner og menn, **lærer å lese, skrive og regne**

4 GOD
UTDANNING

GLOBAL EDUCATION MONITORING REPORT

2019

Migration, displacement
and education:

BUILDING BRIDGES, NOT WALLS

Andrespråks- og litterasitetsundervisning for voksne med liten eller ingen skolegang kan ses som del av denne globale målsettingen og visjonen – VI kan bidra!

Andrespråksforsker
Lourdes Ortega

«Inequity and social injustices arise whenever new languages are learned [...]. In most cases, social injustices will be both an obstacle to and a consequence of language learning.» (Ortega, 2019, s. 34)

Hva bidrar til **inkluderende**, **rettferdig** og **god** utdanning/utbildning for voksne nyankomne med liten eller ingen skolegang?

Overordnet perspektiv

Betydning av utdanning for hele samfunnet

Utdanning er en menneskerett og er en **forutsetning for en god utvikling** i samfunnet/samhället og i verden, en utvikling som handler om å bygge fred, utrydde/utrota fattigdom og bidra til en bærekraftig/hållbar utvikling (UNESCO, 2021).

Hva er **god** utdanning – *kvalitet* i utdanning?

- at utdanningen utrufter mennesker for **et formål/et syfte?**

(«quality as fitness for purpose»)

- at utdanningen gir **økonomisk avkastning?**

(«quality as value for money»)

- at utdanningen har en **transformerende/forvandlende** funksjon for individer og samfunn/samhølle?

(«quality as transformation»)

«Sikre inkluderende, rettferdig og **god** utdanning ...»

➔ Kvalitet i utdanning kan relateres både til **nytte** og **økonomi**, og til **dannelse** og **forandring**. Hva hvis bare en side av utdanning vektlegges/framhølls?

Opplæringens tre formål/syften (Biesta, 2015)

- **Kvalifisering**

- tilegnelse/förvärv av kunnskaper og ferdigheter/kompetanse

- **Sosialisering** eller *inkludering*

- innføring/introduksjon i tradisjoner og kultur (samtidig opprettholdelse av egen kultur)

- **Subjektivering**

- å komme til syne/framtræda som enkeltmennesker/individer med ressurser, initiativ og ansvar, det å få en stemme/en röst

«Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning ...»

Kvalifisering, *sosialisering* og *subjektivering* i den norske integreringsloven og i Læreplan i norsk for voksne innvandrere

Kvalifisering

- «gode norskkunnskaper»
- «formelle kvalifikasjoner»

Sosialisering – eller heller *inkludering*

- «integreres i ...»
- «ta aktivt del i ...»
- «å samhandle med andre»

Subjektivering

- «skape seg gode liv»
- «utrykke tanker, synspunkter/åsikter og ideer»
- «engasjement og kritisk tenkning»

«Sikre
inkluderende,
rettferdig og
god utdanning
...»

Inkluderende og rettferdig utdanning

å ha god **tilgang** til eller **inngang**
til undervisningen
som bidrar til læring (kvalifisering)

Semira: «*Språkhjelperen stiller kontrollspørsmål (-frågor) og følger opp om du har forstått eller ikke. Han støtter oss slik at vi kan svare enda mer*» (Eek, 2021)

iNN
«Sikre
inkluderende,
rettferdig og
god utdanning
...»

Hva er inkluderende og rettferdig utdanning?

Anerkjennelse/erkjännande og synliggjøring, muligheter til å tre fram som enkeltmennesker/individer (subjektivering**)**

«Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning ...»

Semira: «*Det kjentes som om jeg var innestengt (innelåst) på et sted der jeg ikke hadde noen muligheter for å komme ut [...]. Uten flerspråklige assistenter kan situasjonen beskrives som at vi er noen dukker (dockor) som er her og som hun [læreren] snakker med, men som ikke forstår*» (Eek, 2021)

Sosial rettferdighet/rättvisa i utdanning

-«kritisk pedagogikk»

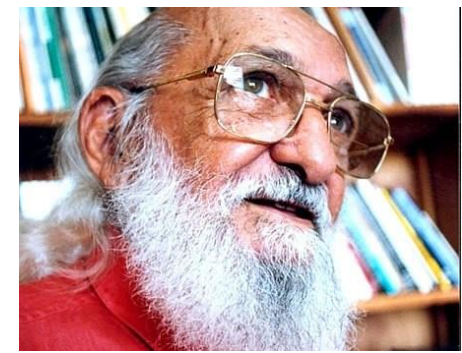
«Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning ...»

Undervisning virker enten:

marginaliserende eller **myndiggjørende/bemyndigande**

Undervisning er enten:

antidialogisk eller **dialogisk**

«De undertryktes pedagogikk», Paulo Freire, 1972

Relasjonen mellom lærer og elev/student/deltaker:

- eleven blir passiv *mottaker*
- læreren gir ifra seg en kunnskapspakke

- eleven blir aktiv *deltaker*
- læreren kan også lære noe

Sosial **U**rettferdighet/orättvisa i utdanning

MARGINALISERING / UMYNDIGGJØRING

- «stemmeløs»/at tappa sin röst
- å ikke få brukt sine ressurser
- tap/förlust av makt og innflytelse
- ikke tilgang til undervisningen
- ikke kunne handle/agera på det en lærer

Abbas: «Den informasjonen vi får her på skolen forblir her på skolen. Det er ikke noen der ute jeg kan snakke med og utveksle (utbyta) erfaringer med. [...] Jeg prøver å snakke (prata) med dem av og til, og noen snakker med deg og andre bare snur seg (vänder sig om)» (fra Eek, 2021)

Sosial rettferdighet/rättvisa i utdanning

ANERKJENNELSE / MYNDIGGJØRING / SUBJEKTIVERING

- å få **en stemme/att få en röst**
- dine ressurser **etterspørres/är efterfrågade** og **brukes**
- få muligheter til **medbestemmelse** og **innflytelse/inflytande**
- få **tilgang til lærestoffet/läromedele**t
- å kunne **handle på/agera** det en lærer (bl.a. Freire, 1972)

Undervisningens transformerende og frigjørende aspekter:

Å arbeide med **generative ord** og **generative temaer**

– ord, begreper og temaer som kan bety en forskjell for mennesker

(Freire, 1972).

Potensielle generative temaer for fire nyankomne voksne med liten eller ingen skolegang:

- **Sana** har behov for å kunne kommunisere omkring prosesser som gjelder datterens hjelpebehov.
- **Lila** ønsker å utdanne seg videre innenfor helse.
- **Semira** har behov for å kunne kommunisere når mennesker trenger hjelp av henne.
- **Abbas** har behov for å lære terminologi som han kan bruke i forbindelse/samband med banktjenester

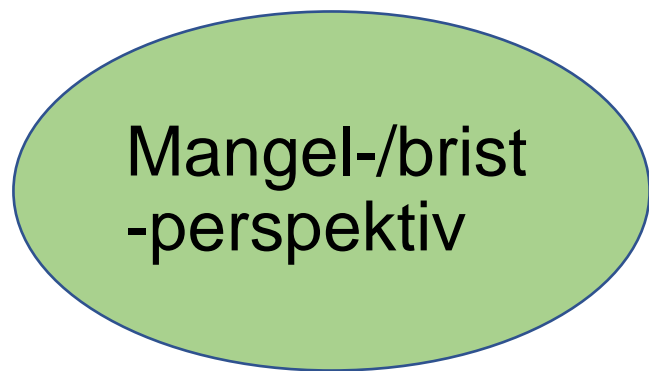
2021)

(fra Eek,
15

God tilgang til / inngang til undervisningen:

Det handler om et **ressursperspektiv** på mennesker og deres ressurser (se bl.a. Franker, 2013)

«Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning ...»

Dine erfaringe,/kunnskaper/
kompetanse/ferdigheter ignoreres eller
anses som ubetydelige eller irrelevante

Dine erfaringer/kunnskaper/
kompetanse/ferdigheter ses som
ressurser

God tilgang til / inngang til undervisningen: Det handler om ...

å bygge bro

Stillasbygging

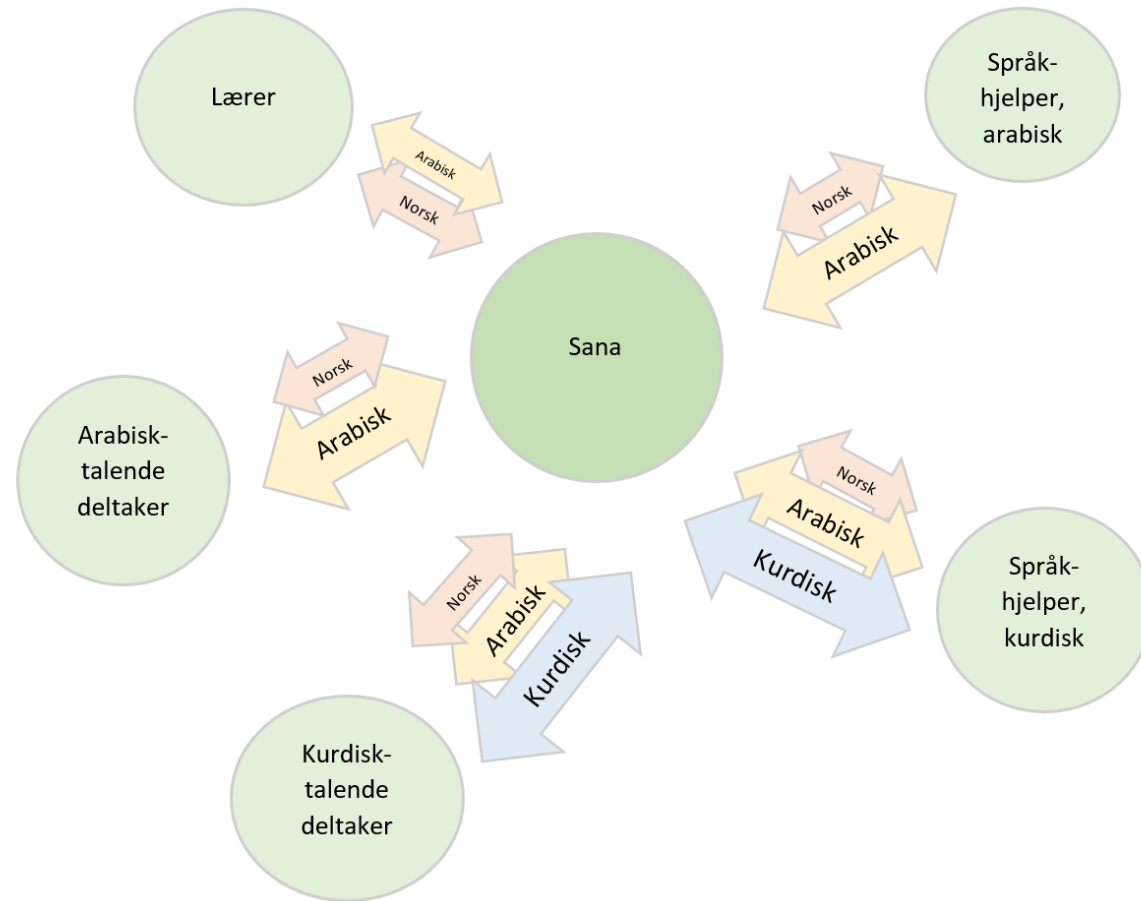
«Sikre
inkluderende,
rettferdig og
god utdanning
...»

Læring i den nærmeste utviklingssonen

God **tilgang** til / **inngang** til undervisningen:

Det handler om muligheter til å få bruke sine **språklige ressurser** i læringsprosessen

«Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning ...»

God **tilgang** til / **inngang** til undervisningen

Det handler om muligheter til å bruke gode digitale verktøy og læringsressurser ...

«Sikre
inkluderende,
rettferdig og
god utdanning
...»

Hvor er vi i dette bildet?

På hvilke måter/sått representerer litterasitets- og andrespråksundervisningen en **rettferdig/rättvis og inkluderende kvalitetsutdanning**

- og hvor er vårt **forbedringspotensiale?**

kvalifisering

sosialisering /
inkludering

subjektivering
/anerkjennelse

generative ord
generative tema

tilgang / inngang
til læring

et ressursperspektiv

4 GOD
UTDANNING

In what ways does literacy and second language teaching represent a fair and inclusive quality education?

- and what is our **potential for improvement?**

qualification

socialization/
inclusion

subjectification/
recognition

generative words
generative themes

access to
learning

a resource
perspective

4 GOD
UTDANNING

Referanser

- Biesta, G. J. J. (2015). What is education for? On good education, teacher judgement, and educational professionalism. *European Journal of Education*, 50(1), 75-87.
<https://doi.org/10.1111/ejed.12109>
- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. (2021). *Læreplan i norsk for voksne innvandrere*.
<https://www.kompetansenorge.no/globalassets/norsk-og-samfunnskunnskap/lareplan-i-norsk-for-voksne-innvandrere-bokmal.pdf>
- Eek, M. (2021). *Språkhjelpere, investering og sosial rettferdighet - En undersøkelse av bruk av språkhjelpere i norskopplæringen for voksne nyankomne med liten skolebakgrunn*. (Doktoravhandling), Høgskolen i Innlandet. <https://hdl.handle.net/11250/2738680>
- Forente nasjoner. (2023, 16. februar). FNs bærekraftsmål 4: God utdanning.
<https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/god-utdanning>
- Franker, Q. (2013). Att utveckla litteracitet i vuxen ålder—alfabetisering i en flerspråkig kontext. I K. Hyltenstam & I. Lindberg (Red.), *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle* (s. 771-815). Lund: Studentlitteratur.
- Freire, P. (1972). *The Pedagogy of the Oppressed*. London: Trowbridge and Esher.
- Ortega, L. (2019). SLA and the study of equitable multilingualism. *The Modern Language Journal*, 103, 23-38.
<https://doi.org/10.1111/modl.12525>
- UNESCO. (2021). *Education transforms lives*. Hentet 24.01.21 fra <https://en.unesco.org/themes/education>
- Wittek, L. & Kvernbekk, T. (2011). On the problems of asking for a definition of quality in education. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 55(6), 671-684. Hentet fra <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00313831.2011.594618>